

ความเห็นส่วนตัว
ของนายจรูญ ภักดีชนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๒

วันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสองหรือไม่

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา รวมทั้งเอกสารหลักฐานประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลาประมาณ ๕.๐๐ นาฬิกา ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นพรรคการเมืองมีกรรมการบริหารพรรคตามที่ผู้ร้องระบุมาในคำร้อง ได้ยื่นหนังสือแจ้งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นบุคคลที่ผู้ร้องมีมติที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ข้อเท็จจริงนี้เพียงพอที่จะใช้เป็นฐานในการวินิจฉัยคดีนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานอื่นอีก คงมีเพียงปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยว่า การกระทำความผิดของผู้ถูกร้องตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องเข้าลักษณะเป็นการกระทำ “อันอาจเป็นปฏิกิริยาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่านับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้สถาปนาอุดมการณ์และคำรณเจตนารมณ์ที่จะตั้งมั่นอยู่ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ถึงแม้จะต้องประสบอุปสรรคสกัดกั้นอยู่บ้างเป็นครั้งคราว ก็ไม่สามารถทำลายล้างอุดมการณ์และเจตนารมณ์อันแน่วแน่ข้อนี้ได้ ถึงแม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้บุคคลทุกคนมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นก็ไม้อาจนำมาใช้กับพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ ดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานมั่นคงไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๓ ว่า “ในช่วงการร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทยมีเรื่องเกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ว่าควรดำรงอยู่ในฐานะอย่างไรในทางการเมือง ดังปรากฏในพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ ๑/๖๐ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ที่มีถึงพระยามโนปกรณนิติธาดา ประธานคณะกรรมการราษฎรว่า ทรงเห็นด้วยตามความคิดของพระยามโนปกรณนิติธาดา ที่เห็นว่า พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป ย่อมดำรงอยู่เหนือการเมือง ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ มีบัญญัติในมาตรา ๑๑ ว่า “พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป โดยกำเนิดหรือโดยแต่งตั้งก็ตาม ย่อมดำรงอยู่ในฐานะเหนือการเมือง” รัฐธรรมนูญของไทยทุกฉบับรวมทั้งปัจจุบันมีหมวดว่าด้วยพระมหากษัตริย์เป็นการเฉพาะซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับรองสถานะพิเศษของสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามคติการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่เหนือการเมือง และทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิด กล่าวหา หรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ ... เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ทรงดำรงอยู่เหนือการเมือง และทรงดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางทางการเมือง ประกอบกับที่ผ่านมาพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระราชโอรส และพระราชธิดา ไม่เคยทรงใช้สิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด หากกำหนดให้พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ซึ่งจะควรสืบราชสันตติวงศ์ตามกฎหมายเทียบราวว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ให้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์อยู่เป็นนิจ ทรงมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมจะก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกันกับหลักการเกี่ยวกับการดำรงอยู่เหนือการเมืองและความเป็นกลางทางการเมืองของพระมหากษัตริย์”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ก็ยังยืนยันหลักการอุดมการณ์และเจตนารมณ์ดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑ มาตรา ๒ และมาตรา ๓ ว่า ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจอธิปไตยที่เป็นของปวงชนชาวไทยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรแห่งรัฐธรรมนูญบังคับแก่กรณีใด มาตรา ๕ วรรคสอง ก็ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การปกครองประเทศไทยต้องประสบอุปสรรค ขาดเสถียรภาพ เกิดข้อขัดแย้งต่าง ๆ จนบางครั้งลุกลามเป็นวิกฤตการณ์ทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ก็คือ ความไม่รู้ไม่เข้าใจ และไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังแก่อุดมการณ์และเจตนารมณ์ของระบอบการปกครองประเทศไทยและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังที่ได้แสดงไว้ข้างต้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ล้วนรับรองและเห็นพ้องต้องกันว่า การปกครองของไทยต้องอยู่ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ความเข้าใจในความหมายของประชาธิปไตยกลับแตกต่างกันไปตามทฤษฎี และรูปแบบที่หลากหลาย ตั้งแต่เสรีประชาธิปไตยไปจนถึงประชาธิปไตยประชาชน สุดแต่แต่ว่าจะได้รับอิทธิพลทางความคิดและยึดติดอยู่กับทฤษฎี และรูปแบบของประชาธิปไตย ในลักษณะใด ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องเสริมสร้างความเข้าใจให้ตรงกันเป็นเบื้องต้นว่า ประชาธิปไตยตามระบอบการปกครองของไทยนั้นหมายถึงเสรีประชาธิปไตย มิใช่ประชาธิปไตยในความหมายอื่น ทั้งต้องเป็นประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิใช่มีประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรี หรือคณะบุคคลอื่นใดเป็นประมุข นอกจากนั้นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย ก็ไม่จำเป็นต้องหมายถึงหรือเหมือนกับประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ให้อยู่ในประเทศอื่น เพราะประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามนิติราชประเพณีของประเทศไทยนั้น มันคงดำรงสถานะและเอกลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ไทยมาแต่โบราณว่า พระองค์จักทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม พระมหากษัตริย์ไทย

ผู้ทรงเป็นประมุขทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนชาวไทย ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทย ทุกหมู่เหล่า ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา ทุกชนชั้น วรรณะ เพศและวัย ทรงเคารพรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และโบราณราชประเพณี และทรงอยู่เหนือการเมือง จึงต้องทรงเป็นกลางทางการเมือง ทั้งยังต้องทรงระมัดระวังมิให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยต้องตกไปเป็นคู่แข่งหรือฝักฝ่ายทางการเมืองไม่ว่าฝ่ายใดอย่างเคร่งครัด เพราะหากถูกกระทำด้วยวิธีการใด ๆ ให้เกิดผลเป็นไปเช่นนั้น ความเป็นกลางทางการเมืองของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยย่อมต้องสูญเสียไป เมื่อเสียความเป็นกลางทางการเมืองก็ย่อมไม่สามารถดำรงพระองค์และปกป้องสถาบันให้คงอยู่เหนือการเมืองได้ ซึ่งถ้าปล่อยให้การเป็นไปเช่นนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยก็จะไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทยได้อีกต่อไป นั้นย่อมทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของประเทศไทย จักต้องเสื่อมทรามลงหรือถึงกับสูญสิ้นไป ซึ่งหาควรปล่อยให้เป็นไปเช่นนั้นไม่

สำหรับประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งจะต้องนำมาใช้บังคับแก่การกระทำหรือกิจกรรมทางรัฐธรรมนูญในกรณีที่ไม่ มีบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรของรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ตามมาตรา ๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญนั้น ถึงแม้จะไม่มีนิยามศัพท์ไว้เป็นการเฉพาะ แต่ก็พอจะอนุมานความหมายเบื้องต้นได้ว่ามีองค์ประกอบ ๔ ประการ ตามเนื้อความที่ปรากฏอยู่ในชื่อเรียกนั่นเอง กล่าวคือ

(๑) หมายถึงประเพณีการปกครอง ที่ยึดถือปฏิบัติกันมานานจนเป็นประเพณีที่ดั่งามในทาง การเมืองการปกครอง มิใช่ประเพณีในกิจการด้านอื่น

(๒) ต้องเป็นประเพณีการปกครองของประเทศไทยที่เป็นที่ยอมรับนับถือกันว่าดั่งาม ในประเทศไทย อันควรแก่การถนอมรักษา และสืบสานให้มั่นคงต่อไป มิใช่ประเพณีการปกครองของ ประเทศอื่น ลัทธิอื่น หรืออุดมการณ์อื่น

(๓) ประเพณีการปกครองของประเทศไทยดังกล่าว หมายถึง ประเพณีที่ถือปฏิบัติกัน ในวาระสมัยที่ประเทศมีการปกครองอยู่ในระบอบประชาธิปไตย เท่านั้น และ

(๔) ประเพณีการปกครองของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยนั้น หมายถึงระบอบ เสรีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิใช่ประชาธิปไตยรูปแบบอื่น ทฤษฎีอื่น หรือ อุดมการณ์อื่น ตัวอย่างที่ชัดเจนขององค์ประกอบข้อนี้ได้แก่ ประเพณีการปกครองโดยธรรม

ที่องค์พระมหากษัตริย์จะต้องทรงใช้พระราชอำนาจโดยธรรม และทรงดำรงพระองค์อยู่ในทศพิธราชธรรม เพื่อให้สำเร็จผลเป็นประโยชน์ส่วนรวมแก่ประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการจำเป็นที่พระมหากษัตริย์ไทยจักต้องทรงอยู่เหนือการเมือง และต้องทรงเป็นกลางทางการเมือง ไม่เปิดช่องเปิดโอกาสให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยต้องถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยฝ่ายทางการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ถึงแม้จะไม่มีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญถึงสถานะที่ต้องทรงอยู่เหนือการเมือง และเป็นกลางทางการเมืองไว้เป็นการเฉพาะ ก็ต้องนำประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขดังกล่าวมาใช้บังคับด้วยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ วรรคสอง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๔

(๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคการเมืองตามที่มีกฎหมายกำหนด”

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบอบการปกครองของประเทศ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม เพราะพรรคการเมืองเป็นองค์กรที่มีส่วนกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง และใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ทั้งนี้โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นเสมือนมันสมองและระบบจิตใช้ดุลพินิจ ตัดสินใจ และกระทำการใด ๆ แทนพรรคการเมือง ดังนั้น ผู้ที่เข้ามาจัดตั้งพรรคการเมืองจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของพรรคการเมืองที่ตนบริหารจัดการอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความมั่นคงดำรงอยู่และพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้อย่างยั่งยืนของประเทศชาติและระบอบการปกครองของประเทศ ถ้าพรรคการเมืองใดมีการกระทำที่เป็นการล้มล้าง หรือเพียง “อาจเป็นปฏิปักษ์”

ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พรรคการเมืองนั้น รวมทั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นย่อมจะต้องถูกลงโทษทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) จะอ้างความไม่รู้ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือความคิดความเห็นหรือความเชื่อของตนมาเป็นข้อแก้ตัวให้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้นไม่ได้

ถึงแม้กฎหมายจะมีได้ให้นิยามศัพท์คำว่า “ล้มล้าง” และ “ปฏิบัติ” ไว้ แต่ทั้งสองคำนั้นก็ เป็นคำในภาษาไทยธรรมดาที่มีความหมายตามที่ใช้และรู้กันอยู่ทั่วไป ซึ่งศาลย่อมรู้ได้เองด้วยว่า “ล้มล้าง” หมายถึง การกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป ไม่ให้ดำรงอยู่ หรือมีอยู่อีกต่อไป ส่วนคำว่า “ปฏิบัติ” นั้นไม่จำเป็นต้องรุนแรงถึงขนาดมีเจตนาที่จะล้มล้างให้สิ้นไป ทั้งยังไม่จำเป็นต้องถึงขนาดตั้งตนเป็นศัตรูหรือฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น เพียงแค่เป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการขัดขวางหรือสกัดกั้นมิให้เจริญก้าวหน้า หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเป็นการชะงักงัน บ่อนทำลาย ทำให้เกิดความชำรุดทรุดโทรม เลื่อมทรมาน หรืออ่อนแอลง ก็เข้าลักษณะของการกระทำ ที่เป็นปฏิบัติได้แล้ว

สำหรับประเด็นเรื่องเจตนา นั้น เมื่อมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติชัดเจนว่า เพียงแค่ “อาจเป็นปฏิบัติ” ก็ต้องห้ามแล้ว หากต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผล หรือก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรง ขึ้นจริงเสียก่อนไม่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นมาตรการป้องกันความเสียหายร้ายแรงที่อาจจะเกิดแก่สถาบันหลัก ของประเทศไว้ก่อน อันเป็นรัฐประศาสนโยบายที่จำเป็นเพื่อดับไฟกองใหญ่ไว้แต่ต้นลม มิให้ไฟกองเล็ก กระพือไหม้ไหม้ลุกลามขยายใหญ่จนเป็นมหันตภัยที่ไม่อาจต้านทานได้ในวาระต่อไป การกระทำของ ผู้ถูกร้องมีหลักฐานชัดเจนว่าได้กระทำไปโดยรู้สำนึก และโดยสมัครใจอย่างแท้จริง ซึ่งคณะกรรมการ บริหารพรรคของผู้ถูกร้องย่อมทราบดีว่าทุลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นพระราชธิดาพระองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทั้งยังเป็นพระเชษฐภคินีในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชวงศ์ทุกพระองค์ แม้จะทรงกราบถวายบังคมลาออกจากฐานันดรศักดิ์ไปแล้ว แต่ยังคง ดำรงอยู่ในฐานะสมาชิกแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการนำสมาชิกชั้นสูง ในพระบรมราชวงศ์มาเป็นฝักฝ่ายในทางการเมือง ทั้งยังเป็นการกระทำที่วิญญูชนคนไทยย่อมเล็งเห็น ได้ว่าอาจทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยที่เป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติ ต้องถูกนำไปใช้ เพื่อความได้เปรียบทางการเมืองอย่างแยบยลให้ปรากฏผลเสมือนเป็นฝักฝ่ายทางการเมือง ลุ่มเสี่ยงต่อ

การสูญเสียสถานะที่จะต้องอยู่เหนือการเมือง และความเป็นกลางทางการเมือง อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเซาะกร่อนบ่อนทำลาย เป็นเหตุให้ข้าราชการโทรม เสื่อมทราม หรืออ่อนแอลง เข้าลักษณะของการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) อย่างชัดแจ้งแล้ว จึงเห็นว่าศาลต้องสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่มีการกระทำตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๕๒ วรรคสอง คือวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองดังกล่าวไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือไปเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องถูกยุบ ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง

สำหรับกำหนดเวลาการตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องนั้น ถึงแม้มาตรา ๕๒ วรรคสอง จะมีได้กำหนดเวลาไว้ว่ายาวนานเท่าใด แต่เมื่อพิเคราะห์ถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นเพียง “อาจเป็นปฏิปักษ์” ต่อระบอบการปกครองเท่านั้น ไม่ได้ถึงกับเป็นการกระทำที่มีเจตนาล้มล้างระบอบการปกครองตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ทั้งยังไม่ถึงกับก่อให้เกิดผลร้ายแรงขึ้น เมื่อพิเคราะห์ถึงลักษณะ พฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำของผู้ถูกร้องแล้วจึงเห็นสมควรกำหนดเวลาการตัดสิทธิเพียงสิบปีตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี

(นายเจริญ ภัคดีธนากุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ